

БИЗНЕС-РЕЖА

**«Сертификатланган хавфсиз
болалар ўйинчоқлари ишлаб
чиқаришни ташкил этиш»**

ИНВЕСТИТОРЛАРГА МУРОЖААТ

Хурматли инвесторлар!

Ўзбекистон Республикасида индустриал инфратузилмани ривожлантириш ва барқарор кичик ҳамда ўрта бизнесни қўллаб-қувватлаш давлат сиёсатининг устувор йўналишларидан бири ҳисобланади. Айниқса, бугунги шароитда болалар, таълим ва соғлиқни сақлаш йўналишларига мўлжалланган, сифатли, сертификатланган ва рақобатбардош маҳсулотларни ишлаб чиқарадиган ишлаб чиқаришларни ташкил этиш долзарб аҳамият касб этмоқда.

Тақдим этилаётган лойиҳа доирасида **экопластик ва табиий дарахт материалларидан экологик тоза ва хавфсиз болалар ўйинчоқларини ишлаб чиқариш** режалаштирилган бўлиб, уни Қорақалпоғистон Республикаси, “Нукус” ЭИЗ ёки “Нукус Технопарки” МСЗ ҳудудида **жойлаштириш** кўзда тутилган. Лойиҳа тўлиқ технологик циклга эга бўлиб, хомашёни қайта ишлашдан тайёр маҳсулотни қадоқлашгача бўлган барча босқичларни қамраб олади.

Лойиҳа қуйидаги мақсадларга йўналтирилган:

- ҳозирги вақтда асосан Хитой ва Туркиядан импорт қилинаётган ўйинчоқларнинг **импорт ўрнини босиш**;
- **устувор ва барқарор ассортимент туркумини шакллантириш** — ривожлантирувчи тўпламлардан тортиб, ёғоч конструкциялар ва фигураларгча;
- EN-71, ISO 8124, ГОСТ 25779 каби **халқаро хавфсизлик стандартларига** мос келиши ҳамда Европа ва МДХ бозорларига чиқиш учун ST-1 сертификатини олиш;
- Қорақалпоғистон Республикасида **доимий иш ўринларини яратиш**, ёшлар ва техник мутахассисларни жалб қилиш имконияти билан;
- Ўзбекистоннинг **Марказий Осиё мамлакатларидаги экспорт салоҳиятини ривожлантириш**.

Лойиҳани ЭИЗ ёки МСЗ ҳудудида жойлаштириш орқали:

- инвестиция ҳажмига боғлиқ равишда **солиқ ва божхона имтиёзларидан фойдаланиш**;
- **зонанинг тайёр инфратузилмаси ва логистика имкониятларидан** самарали фойдаланиш;
- **резидент сифатида рўйхатдан ўтиш ва маъмурий жараёнларни тезлаштириш** мумкин бўлади.

Бизнес-режа замонавий инвестицион таҳлил усуллари ва молиявий моделлаштириш асосида тайёрланган бўлиб, маҳаллий бозор шароитига мос реалистик гипотезаларга асосланган. Лойиҳанинг барча техник-иқтисодий параметрлари **жихозлар нархи, сертификация, санитария меъёрлари ва норматив база** асосида аниқланган.

Лойиҳа юқори ижтимоий аҳамиятга эга бўлиб, барқарор ривожланиш мақсадларига мос келади: **маҳаллий ишлаб чиқаришни қўллаб-қувватлаш, болалар соғлиғига эътибор, экологик ечимларни жорий этиш ва экспорт йўналишини ривожлантириш**. Ушбу омиллар лойиҳани бозордаги энг истикболли сегментлардан бирига айлантириб, барқарор ва даромадли бизнес асосини яратади.

Хурмат
Лойиҳа жамоаси

билан,

1. ЛОЙИҲА ҲАҚИДА УМУМИЙ МАЪЛУМОТ

1.1. Лойиҳанинг номи ва жойлашуви

Категория	Батафсил маълумот
Лойиҳанинг тўлиқ номи	Экологик материаллардан болалар ўйинчоқлари ишлаб чиқаришни ташкил этиш
Жойлашув худуди	Қорақалпоғистон Республикаси, “Нукус” ЭИЗ ёки “Нукус Технопарки” МСЗ
Лойиҳа формати	Тўлиқ технологик циклли ишлаб чиқариш (экопластик, дарахт, қадоқлаш, маркировка)
Ишлаб чиқариш тури	Локализация қилинган, сертификатланган, ички ва экспорт бозорига ўйналтирилган
Ҳуқуқий шакли	Масъулияти чекланган жамият (МЧЖ)
Индустриал ўнналиш	Қайта ишловчи саноат / Ўйинчоқлар / Таълим маҳсулотлари

1.2. Инициаторлар ва ҳамкорлик тузилмаси

Параметр	Батафсил маълумот
Лойиҳа ташаббускори	Хусусий инвестор / Инвесторлар гуруҳи
Бизнес-режа ишлаб чиқувчиси	“Ўзбекэкспертиза” АЖ Лойиҳа офиси
Ҳамкорлик майдончаси	ЭИЗ / МСЗ Дирекцияси (ер, имтиёзлар, инфратузилма билан таъминлаш)
Потенциал кооперациялар	Таълим муассасалари, экспортчилар, дизайнерлик студиялари
Ишга тушириш модели	Ишлаб чиқариш мажмуаси + логистика + сертификация

1.3. Лойиҳанинг мақсад ва вазифалари

Мақсад тури	Изоҳ
Стратегик мақсад	Хавфсиз ва сертификатланган болалар ўйинчоқлари ишлаб чиқаришни ташкил этиш
Иқтисодий вазифа	Импорт ўрнини босиш, маҳаллий қўшилган қийматни шакллантириш
Ижтимоий вазифа	Аҳолини иш билан таъминлаш, техник маданиятни ривожлантириш, болалар учун маҳсулот яратиш
Инновацион ўнналиш	Экопластик жорий этиш, EN-71 сертификати, халқаро бозорларга чиқиш
Экспорт вазифаси	МДҲ ва Марказий Осиё бозорларига чиқиш, ST-1 сертификати асосида экспорт

1.4. Асосий маҳсулотлар ва сўв бозорлари

Маҳсулот тури	Нишонланган истеъмолчилар ва бозорлар
Пластикдан тайёрланган ривожлантирувчи ўйинчоқлар	Болалар дўконлари, савдо тармоқлари, B2B-оптовиклар, онлайн-платформалар
Дарахтдан ясалган ўйинчоқлар ва конструкторлар	Совғали ва экологик сегментлар, экспорт
Таълим учун ўйинчоқлар (STEM)	Таълим муассасалари, ота-оналар гуруҳлари
Стол ўйинлари ва фигуралар	Ўзбекистон ички бозори, Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистонга экспорт
Маркировкали қадоклаш	Сертификация, ёшга мослик, хавфсизлик талаблари

1.5. Ҳуқуқий асос ва солиқ шартлари

Параметр	Батафсил маълумот
Ҳуқуқий асос	ПҚ-60, Вазирлар Маҳкамасининг 969-сон қарори, "Эркин иқтисодий зоналар тўғрисида"ги Қонун
Жойлаштириш формати	Қорақалпоғистон Республикаси, “Нукус” ЭИЗ ёки “Нукус Технопарки” МСЗ резиденти сифатида
Имтиёзлар	Фойда, мол-мулк ва ер солиғи — 0% (инвестиция ҳажмига қараб 3 ёки 5 йилгача)
Божхона преференциялари	Жихозлар, бутловчи қисмлар ва хомашёни олиб киришда 0% бож ва ҚҚС
Сертификация	ГОСТ, EN-71, ISO, ST-1 (МДХга экспорт учун мос)

1.6. Лойиҳа ташаббусининг Ўзбекистон Республикасида амалга ошириладиган стратегик дастурларга мослиги

Экологик хавфсиз материаллардан болалар ўйинчоқларини ишлаб чиқаришни ташкил этиш бўйича мазкур лойиҳа **саноат, таълим, локализация ва ҳудудларда тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш бўйича давлатнинг устувор стратегияларига тўлиқ мос келади**. Лойиҳа барқарор бандликни таъминлаш, инновацион соҳани ривожлантириш ва экспорт салоҳиятини оширишга қаратилган дастурий ҳужжатлар талабларига жавоб беради.

■ Асосий стратегиялар ва ҳужжатларга мувофиқлик таҳлили

№	Ҳужжат ва манба	Лойиҳанинг мослиги
1	“Янги Ўзбекистон – 2022–2026” ривожланиш стратегияси	Маҳаллий ишлаб чиқариш ва ҳудудий ривожланишга қўллаб-қувват
2	Президент фармойиши №ПҚ-60 (2022 йил 12 январ)	ЭИЗ / МСЗ профилига мос, инвестиция ҳажми талабларга мос тушади
3	ВМ қарори №969 (2022 йил 10 ноябр)	3–5 йиллик солиқ ва божхона имтиёзларини тақдим этади
4	“Болаликни ривожлантириш давлат дастури” (2023–2027 йй.)	Маҳаллий, хавфсиз ва ривожлантирувчи ўйинчоқлар яратишга қаратилган

№	Хужжат ва манба	Лойиҳанинг мослиги
5	Ёшлар тадбиркорлиги ва ҳудудий бандлик дастури	Ёш мутахассислар ва касб-хунар таълими битирувчиларини жалб этиш
6	Ўзбекистон Республикасининг 2030 йилгача бўлган экспорт стратегияси	ST-1 сертификати асосида Европа ва МДХ мамлакатларига экспорт
7	Локализация ва импорт ўрнини босиш дастури	Хитой ва Туркиядан келаётган импортни алмаштиради, ички қиймат яратади

✦ Лойиҳа нафақат барқарор хусусий ишлаб чиқаришни яратишга, балки “болалар учун ишлаб чиқарилган” (“made for children”) категориясида миллий экспорт брендини шакллантиришга ҳам хизмат қилади.

1.7. Лойиҳанинг асосий параметрлари ва кўлами

Лойиҳа доирасида экологик хавфсиз материаллар — сертификатланган **экопластик ва дарахт** асосида болалар ўйинчоқларини ишлаб чиқариш бўйича **тўлиқ технологик циклга эга бўлган ишлаб чиқариш мажмуасини ташкил этиш** назарда тутилган. Ишлаб чиқариш жараёни хомашёни тайёрлашдан тортиб, маҳсулотни қадоқлаш ва маркировка қилишгача бўлган босқичларни қамраб олади. Асосий маҳсулот турлари: **пластик ривожлантирувчи ўйинчоқлар, ёғоч конструкторлар ва стол ўйинлари**.

Асосий ишлаб чиқариш кўрсаткичлари

Параметр	Қиймат / Изоҳ
Ишлаб чиқариш участкасининг майдони	~0.8 – 1.0 гектар (омбор, АБК ва логистика билан бирга)
Застроена майдон	~3 000 – 3 500 м² (цех, омбор, қадоқлаш, офислар)
Ишлаб чиқариш қуввати	~1.5 миллион дона ўйинчоқ / йил
Хомашё тури	Экопластик (ABS, PLA), дарахт (липа, қайин, фанера)
Ишлаб чиқариш цикли	Қолиплаш → сайқаллаш → бўяш → маркировка → қадоқлаш
SKU сони	30–40 турдаги маҳсулот
Қайта ишлаш чуқурлиги	100% локализация: тайёр ярим маҳсулотларсиз
Маҳсулот сертификацияси	EN-71, ГОСТ, ST-1 (экспорт учун), ёш белгилаш
Мақсадли ёш тоифаси	3–10 ёш
Иш режими	2 смена × 5 кунлик иш ҳафтаси
Доимий иш ўринлари	35–45 нафар ходим (кейинчалик 60 нафаргача кенгайтириш мумкин)
Қурилиш ва ишга тушириш муддати	Қурилиш бошланганидан 8–10 ой ичида

✦ Лойиҳа “Нукус” ЭИЗ ёки “Нукус Технопарки” МСЗ шартларида амалга оширилиши мумкин бўлган **иқтисодий жиҳатдан тежамли форматда** ишлаб чиқилган бўлиб, капитал қўйилмалар юкини оширмасдан **масштаблаштириш имкониятини** ҳам назарда тутди.

2. СОҶА ВА НИШОНЛАНГАН БОЗОР ТАҲЛИЛИ

2.1. Болалар ўйинчоқлари соҳасининг умумий тавсифи

Болалар ўйинчоқларини ишлаб чиқариш соҳаси Ўзбекистон Республикасида ҳали тўлиқ шаклланмаган қайта ишлаш саноати сегменти бўлиб қолмоқда. Бу соҳага ёш аҳоли, таълим муассасалари ва чакана бозор томонидан **барқарор ва ўсиб бораётган талаб мавжуд** бўлса-да, ҳозирча маҳаллий ишлаб чиқарувчилар улуши жуда паст. Бозордаги ўйинчоқларнинг асосий қисми **Хитой, Туркия ва Эрондан** импорт қилинади ва кўп ҳолларда **сертификациясиз** реализация қилинади, бу эса **сифат ва хавфсизлик** жиҳатидан жиддий хатарлар туғдиради.

Соҳавий асосий кўрсаткичлар

Кўрсаткич	Қиймат / Манба
Ўзбекистон бозорида импорт улуши	~85–90% (Давлат статистика қўмитаси ва ТАМОЗНАВОТ маълумотлари)
Ўйинчоқларнинг чакана нархи	25 000 – 90 000 сўм (турига қараб)
Асосий импорт қилувчи мамлакатлар	Хитой, Туркия, Эрон, БАА
Маҳаллий ишлаб чиқарувчилар	Майда устахоналар ва ҳунармандлар (бозорнинг <10%)
Миллий брендлар мавжудлиги	Йўқ
Аҳоли ўсиши ва ёш демография	Ўзбекистон — МДХдаги энг ёш мамлакатлардан бири

2.2. Нишонланган аудитория ва истеъмолчилар

Истеъмолчи сегменти	Тавсиф
Оилалар (ота-оналар)	3–10 ёш болалар учун ривожлантирувчи ва совғали ўйинчоқлар сотиб олиш
Болалар боғчалари ва мактаблар	Машғулотлар, моторикани ривожлантириш ва гуруҳли ўйинлар учун харид
Чакана савдо тармоқлари	Юқори айланмага эга асосий B2B-канал
Онлайн платформалар (Oson, ZoodMall)	Жадал ривожланаётган дистрибуция канали
Оптовиклар ва экспортчилар	Қозоғистон, Қирғизистон, Афғонистон, Тожикистон

2.3. Импортга боғлиқлик ва имконият ойнаси

Кўрсаткич	Қиймат
Ўзбекистон бозори ҳажми	~35–40 миллион дона ўйинчоқ / йил
Шу жумладан — импорт улуши	~31–36 миллион дона
Импортнинг пул ифодасидаги ҳажми	~35–45 млн АҚШ доллари / йил
Уёвсизлик (вулнерабилитет)	Сифатсиз маҳсулотлар, токсик бўёқлар
Импорт ўрнини босиш имконияти	Илк 3 йилда бозорнинг 20–25% қисмигача

Хулоса:

Юртимизда йирик маҳаллий ишлаб чиқарувчиларнинг йўқлиги, ички талабнинг ўсиши, таълим соҳасидаги ислохотлар ҳамда демографик вазият **болалар ўйинчоқларини барқарор ва масштаблаштириш мумкин бўлган ишлаб чиқариш** учун очик имкониятлар ойнасини яратади.

Мазкур лойиҳа экологик тоза, сертификатланган ва нарх бўйича рақобатбардош маҳсулот билан **миллий бренд** мақомидаги бўш нишани тўлдириш салоҳиятига эга.

3. ЛОЙИҲАНИНГ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ҚИСМИ

3.1. Ишлаб чиқариш жараёнининг умумий схемаси

Болалар ўйинчоқларини ишлаб чиқариш **тўлиқ технологик цикл** асосида ташкил этилади. Жараён қуйидаги босқичларни ўз ичига олади:

1. Хомашёни қабул қилиш (экопластик, дарахт);
2. Тайёрлаш ва қолиплаш;
3. Қайта ишлаш ва бўяш;
4. Маркировка ва сифат назорати;
5. Қадоқлаш ва юклаш.

Технологик жараён **модда турлари бўйича (пластик / дарахт) оқимларни ажратган ҳолда**, марказлаштирилган қадоқлаш ва омборлаш зонасида амалга оширилади.

3.2. Технологик жараён (босқичлар бўйича)

№	Босқич	Тавсиф
1	Хомашёни қабул қилиш	Экопластик (ABS, PLA), сайқалланган фанера, липа, ёпишқоқлар, бўёқлар
2	Пластик тайёрлаш	Гранулалаш, термопрессларга юклаш
3	Қолиплаш (пластик)	Юқори босимда пресс-қолипларда куйиш (ўйинчоқлар, фигуралар)
4	Раскрой ва сайқаллаш (ёғоч)	Автоматлаштирилган кесиш ва сайқаллаш жараёни
5	Бўяш ва ташқи ишлов	Экологик бўёқлар, қопламалар, хавфсиз сайқаллаш
6	Йиғиш	Ёпиштириш, бириктирувчи элементларни ўрнатиш
7	Сифат назорати	Механик барқарорлик, ташқи кўриниш, СЕ / ГОСТ маркировкаси
8	Қадоқлаш	Ёшга мувофиқ белгилаш, саралаш, кути ва плёнкага қадоқлаш
9	Омборлаш ва юбориш	Буюртмаларни тўплаш, паллетлаш, юбориш

3.3. Ишлаб чиқариш зоналари ва уларнинг майдони

Зона номланиши	Вазифаси	Майдон (м²)
Асосий ишлаб чиқариш цехи	Қолиплаш, кесиш, сайқаллаш, йиғиш	1 800
Бўяш ва ташқи ишлов зонаси	Бўяш хоналари, иш жадвали, қуритиш	400
Қадоқлаш участкаси	Кутилаш, маркировка, саралаш	300
Тайёр маҳсулот омбори	2–3 ҳафталик сақлаш + юклаш	500
Хомашё ва материаллар омбори	Гранулалар, тахта, бўёқлар	300
Маъмурий-маиший корпус (АБК)	Офислар, кийиниш хонаси, техник ходимлар	200
ЖАМИ	—	~3 500 м²

☒ Ушбу тақсимот 1.7-бўлимда кўрсатилган застроена майдон билан тўлиқ мос келади.

3.4. Ишлаб чиқариш кўрсаткичлари

Кўрсаткич	Қиймат / Изоҳ
Ишлаб чиқариш қуввати	1 500 000 дона / йил
Иш режими	2 смена × 5 кунлик иш ҳафтаси
Ўртача кунлик юклама	~6 000 – 6 500 дона / сутка
Сезонлик	Паст (талаб йил давомида барқарор)
Қадоқлаш тури	Якка кутидаги ва гуруҳли қадоқлаш
Ёш белгиси (маркировка)	3+, 5+, 7+ (ГОСТ ва EN талабларига мувофиқ)

 Ишлаб чиқариш **масштаблаш имконияти билан ташкил этилган** — яъни янги пресс-қолиплар ва моделлар қўшиш орқали ассортимент кенгайтирилиши мумкин.

4. ИШЛАБ ЧИҚАРИШНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ВА ШТАТ СТРУКТУРАСИ

4.1. Ишлаб чиқариш жараёнини ташкил этиш

Ишлаб чиқариш жараёни **2 сменали, ҳафтасига 5 кунлик иш форматида ташкил этилади**. Технологик занжир оқимли асосда тузилади — хомашё тури (пластик / дарахт) бўйича ажратилган бўлиб, умумий сифат назорати ва ягона қадоқлаш зонасига боғланган. Операцион фаолият **битта ишлаб чиқариш корпуси доирасида** жойлашади ва эҳтиёжга қараб **модулли кенгайтириш** имкони сақланади.

4.2. Бошқарув тузилмаси ва функциял блоклар

Бўлим / тузилма	Асосий функциялар
Ишлаб чиқариш цехи	Пластик қолиплаш, ёғочни қайта ишлаш, йиғиш

Бўлим / тузилма	Асосий функциялар
Бўяш ва ташқи ишлов участкаси	Бўяш, қоplash, қуришиш
Қадоқлаш участкаси	Маркировка, жойлаштириш, саралаш
Омбор зонаси	Хомашёни қабул қилиш, сақлаш, юбориш учун тўплаш
Сифат назорати бўлими	Мустақамликни текшириш, маркировка, стандартларга мувофиқлик
Инженер-техника хизмати	Механиклар, электриклар, ускуна созловчилари
Маъмурий-хўжалик бўлими	Бошқарув, кадрлар, бухгалтерия, хавфсизлик
Коммерция бўлими (1–2 киши)	Маркетинг, сотув, оптовиклар билан алоқа

4.3. Штат жадвали (доимий иш ўринлари)

Ходимлар тоифаси	Ходимлар сони	Асосий вазифалар
Қолиплаш ва кесиш операторлари (2 смена)	10 нафар	Термопресслар бошқаруви, ёғочни қайта ишлаш
Йиғиш ва бўяш ишлари ходимлари	8 нафар	Ёпиштириш, бўяш, маркировка
Қадоқлаш ходимлари	5 нафар	Қутиларга жойлаш, саралаш, ёш бўйича белгилаш
Сифат назорати ходимлари	2 нафар	Брак текшируви, EN-71 / ГОСТ стандартларига мувофиқлик
Омбор хизмати	3 нафар	Ҳисоб юритиш, хомашёни қабул қилиш ва юбориш
Инженер ва созловчилар	4 нафар	Ускуналарни техник хизмат ва созлаш
Маъмурий ва ёрдамчи персонал	5–8 нафар	Бошқарув, бухгалтерия, IT, тозалаш, хавфсизлик
Коммерция бўлими	2 нафар	Клиентлар билан ишлаш, маркетинг

☒ ЖАМИ: 39–42 доимий иш ўрни

✦ Ишлаб чиқариш жараёни ишчи кучини, меҳнат тақсимотини ва ихтисослашувни инобатга олган ҳолда тўғри тарзда мувозанатлаштирилган. Ҳозирги тузилма доирасида 60 нафаргача кенгайтириш имкони мавжуд, бунинг учун тўлиқ қайта қуриш шарт эмас.

5. ИШЛАБ ЧИҚАРИШ РЕЖАСИ

5.1. Лойиҳани амалга ошириш босқичлари бўйича режа

Босқич	Ижро муддати	Изоҳ
Лойиҳа-смета ҳужжатларини тайёрлаш	1–2-ойлар	ПСД, жойлаштириш, харид режалари
Қурилиш-монтаж ишлари	3–6-ойлар	Корпус қурилиши, муҳандислик тармоқлари
Жихозларни етказиб бериш ва ўрнатиш	5–7-ойлар	Пресс-қолиплар ва линияларни олиб келиш ва ўрнатиш
Пуск-настройка ишлари	7–8-ойлар	Созлаш, персонални ўқитиш
Синов ишлаб чиқариш	8-ой	Сифатни ички тестдан ўтказиш
Операцион қувватга чиқиш	9-ой	Икки сменали тўлиқ иш режимини бошлаш

✦ Лойиҳани ишга тушириш муддати: ~8–9 ой (лойиҳа бошланганидан бошлаб).

5.2. Ишлаб чиқариш қуввати

Кўрсаткич	Қиймат / Изоҳ
Тўлиқ ишлаб чиқариш қуввати	1 500 000 дона ўйинчоқ / йил
Иш режими	2 смена × 5 кун / ҳафта
Бир сменада / кунига	~6 000 – 6 500 дона
Ўртача ойлик ҳажм (иш ойлари бўйича)	~125 000 дона
Ишлатиладиган материаллар	Экопластик (ABS, PLA), дарахт (липа, фанера)
Маҳсулотнинг ўртача оғирлиги	150–250 г (туркумга қараб)

5.3. Йиллик ишлаб чиқариш графиги (загруженность бўйича)

Йил	Қувватдан фойдаланиш даражаси	Изоҳ
1-й йил	60%	Аста-секин ишга тушириш, ўқитиш, сотувни йўлга қўйиш
2-й йил	85%	Контрактларни кенгайтириш
3-й йил ва ундан кейин	100%	Тўлиқ қувватда ишлаш

5.4. Хомашё ва сарфланувчи материаллар

Номи	Йиллик эҳтиёж	Изоҳ
Экопластик (гранула)	~150–180 тонна	ABS/PLA, сертификатланган
Дарахт (липа, фанера)	~70–90 м³	Сайқалланган, конструктор ва ўйинлар учун
Бўёқлар, лаклар	~1.2–1.5 тонна	Сув асосидаги, токсик бўлмаган
Қадоқлаш материаллари (қоғоз, плёнка)	~1 500 000 дона	Якка қадоқлар, маркировка билан

Номи	Йиллик эҳтиёж	Изоҳ
Ёпишқоқ модда ва бириктирувчилар	Бир донага норматива бўйича	Сертификатланган таркиблар

5.5. Энергия ва ресурс эҳтиёжлари

Электр энергияси

Истеъмолчи	Суткалик сарф	Изоҳ
Термопресслар, компрессорлар	~60 кВт × 10 соат	2 смена
Бўяш ва қуриштиш линияси	~20 кВт / сутка	—
Ёритиш, майиш зона, офислар	~10 кВт / сутка	—
ЖАМИ (суткада)	~90–100 кВт·соат	~2 500–3 000 кВт·соат / ой

Газ / Иситиш

- Марказлаштирилган таъминот, катта ҳажмда талаб қилинмайди.

Сув таъминоти

- Техник ва санитария эҳтиёжи — ~10–15 м³ / сутка

 Ишлаб чиқариш цикли энергия жихатдан самарали, хавфсиз ва мураккаб муҳандислик инфратузилмасини талаб қилмайди — ЭИЗ / МСЗ шароитига тўлиқ мос келади.

6. КАПИТАЛ ҚЎЙИЛМАЛАР (CAPEX)

Лойиҳа бўйича капитал қўйилмалар **Хитой, Туркия ва Ўзбекистондаги реал етказиб берувчилар нархлари** асосида ҳисобланган, бунда етказиб бериш, пуск-наладка, қурилиш, захира ва сертификация харажатлари инобатга олинган.

Лойиҳа \$3 млн гача оптимал сарф чегарасига жойлашган бўлиб, бу эса **3–5 йиллик солиқ ва божхона имтиёзлари билан СЭЗ (ЭИЗ) шартларига тўлиқ мос келади.**

6.1. Капитал харажатлар тузилмаси (CAPEX)

№	Харжат тоифаси	Мазмун ва изоҳ	Сумма (АҚШ долл.)
1	Пластик ишлаб чиқариш ускуналари	Термопресслар (3–4 дона), пресс-қолиплар, бункерлар	450 000
2	Ёғочни қайта ишлаш ускуналари	Автоматик кесиш, сайқаллаш ускуналари, пармалаш–фрезер	280 000
3	Бўяш ва қуриштиш зонаси	Камералар, эко-бўёқ сепувчи, қуриштиш блоклар	130 000
4	Қадоқлаш линияси	Жойлаш станциялари, маркировка, термоқадоқлаш	90 000
5	Омбор техникалари	Стеллажлар, арава, паллет, юк кўтаргич	50 000

№	Харжат тоифаси	Мазмун ва изох	Сумма (АҚШ долл.)
6	Сифат назорати ва маркировка	Штангенциркул, электрон тарози, маркировка принтери	30 000
7	IT ва автоматизация	Офис техникаси, алоқа, ERP-модулар, видеокузатув	40 000
8	Курилиш-монтаж ишлари	3 500 м ² цех, пойдевор, муҳандислик коммуникациялари	620 000
9	Лойиҳа ҳужжатлари (ПСД)	Архитектура, рухсатномалар, келишувлар	30 000
10	Пуск-наладка ва ўқитиш	Техназорат, ускуналарни ишга тушириш, персонал тайёрлови	60 000
11	Захира ва кутилмаган харажатлар	~5% — курс, логистика, эҳтиёт қисмлар	120 000

ЖАМИ капитал қўйилмалар — ≈ 1 900 000 USD

✦ Лойиҳа СЭЗ (ЭИЗ) шартларидаги CAPEX талабларига тўлиқ жавоб беради — \$300 мингдан ортиқ ва \$3 млндан ошмайдиган инвестициялар учун 3 йиллик имтиёз олиш имконини яратади.

7. ОПЕРАЦИОН ХАРАЖАТЛАРИ (ОРЕХ)

Операцион харажатлар тўлиқ ишлаб чиқариш қуввати (1 500 000 дона ўйинчоқ / йил), икки сменали иш тартиби ва 42 нафар ходимдан иборат штат асосида ҳисобланган. Хомашё, электр энергияси, қадоклаш ва логистика бўйича нархлар Ўзбекистондаги амалдаги ставкалар ва Хитой / Туркия импорт нархларига мос ҳолда олинган.

7.1. Йиллик операцион харажатлар тузилмаси (ОРЕХ)

№	Харажат тоифаси	Ҳисоблаш асоси	Сумма (АҚШ долл./йил)
1	Меҳнат ҳақи (солиқлар билан)	42 киши × \$400 × 12 ой × 1.2 (20% солиқлар)	241 920
2	Хомашё (пластик, дарахт)	~230 т × \$950 / т (экопластик ва ёғочнинг ўртача нархи)	218 500
3	Бўёқ, ёпишқоқ, сарфлаш материаллари	1.5 млн дона × ~\$0.05 / дона	75 000
4	Қадоклаш ва маркировка	1.5 млн дона × \$0.06 / дона	90 000
5	Электр энергияси	~3 000 кВт·соат / ой × 12 ой × \$0.07 / кВт·соат	2 520
6	Коммунал ва маиший харажатлар	Сув, санитария, алоқа, хўжалик эҳтиёжлари	6 000
7	Логистика (ички ва сотув)	1.5 млн × \$0.03 (ташиш, паллетлаш, омборлаш)	45 000

№	Харажат тоифаси	Ҳисоблаш асоси	Сумма (АҚШ долл./йил)
8	Сертификация ва сифат назорати	EN-71, ГОСТ, CE, режали текширувлар	8 000
9	IT, алоқа, дастурий таъминот	ERP тизими, интернет, техник қўллаб-қувватлаш	4 500
10	Бошқа харажатлар (резерв)	Нокутилган харажатлар, амортизация	20 000

ЖАМИ ЙИЛЛИК ОРЕХ — ≈ 711 440 USD

✦ Ҳар бир ўйинчоқ учун ишлаб чиқариш таннари тахминан **~\$0.47 / дона** ни ташкил этади, бу эса **маржа учун юқори захира** яратади.

✦ Харажатлар **пропорционал равишда масштабланади**:

- 1-й йил (60% қувват) → **~427 000 АҚШ долл.**
- 2-й йил (85%) → **~604 000 АҚШ долл.**
- 3-й йил ва ундан кейин → **тўлиқ ҳажм: ~711 000 АҚШ долл.**

8. ЛОЙИХАНИНГ МОЛИЯВИЙ КЎРСАТКИЧЛАРИ ВА РЕНТАБЕЛЛИГИ

Ҳисоб-китоблар ишлаб чиқариш қуввати тўлиқ юкланган ҳолатда (**1.5 миллион дона ўйинчоқ / йил**) амалга оширилган. Ўртача оптовая нархи — **\$1.20 / дона** (чакана нарх 25 000–50 000 сўмгача етади). Ҳисоблар 6 йиллик давр учун тузилган бўлиб, **\$1.9 млн CAPEX инвестиция**, тўлиқ ОРЕХ ва **3 йиллик СЭЗ имтиёзлари (0% солиқ)** инобатга олинган.

📦 **Ассортимент ва нарх сиёсати бўйича изох**

Лойиҳа 3 та асосий товар йўналишини ўз ичига олади (ёш категорияси: 3–10 ёш):

Категория	Маҳсулотлар	Улуши	Ўртача оптовая нарх (\$)
Пластик ривожлантирувчи ўйинчоқлар	Кубиклар, ҳисоб жиҳозлари, фигуралар	~50%	\$0.80 – \$1.00
Ёғоч конструкторлар	Қўлда бўялган фанера/липа тўпламлари	~30%	\$1.50 – \$2.00
Стол ва сюжетли ўйинлар	Пазллар, мини-наборлар, карточкалар	~20%	\$1.30 – \$1.80

👉 Ўртача **вазланган оптовая нарх: \$1.20 / дона** — бу балансланган B2B портфелни ифодалайди (содда ва премиум сегментлар ўртасида).

✦ \$1.20 — бу **сертификатланган ва хавфсиз ўйинчоқлар сегменти** учун иқтисодий асосланган нарх. Ушбу турдаги маҳсулотлар бозорда **25 000–60 000 сўм / дона** гача нархда сотилмоқда.

8.1. Асосий молиявий параметрлар

Кўрсаткич	Қиймат
Ишлаб чиқариш	1 500 000 дона / йил
Оптовая нарх	\$1.20 / дона
Йиллик тушум	$1.2 \times 1\,500\,000 = \$1\,800\,000$
OPEX (тўлиқ кувватда)	$\approx \$711\,440$
CAPEX	$\$1\,900\,000$
Таҳлил муддати	6 йил
Солиқ ставкаси	0% (СЭЗ доирасида, 3 йилгача)

8.2. Нақд пул оқими прогнозы (Cash Flow)

Йил	Тушум (\$)	OPEX (\$)	EBITDA (\$)	Амортизация (\$)	Софф оқими (\$)	Кумулятив оқим (\$)
1	1 080 000	427 000	653 000	190 000	463 000	-1 437 000
2	1 530 000	604 000	926 000	190 000	736 000	-701 000
3	1 800 000	711 000	1 089 000	190 000	899 000	+198 000
4	1 800 000	711 000	1 089 000	190 000	899 000	+1 097 000
5	1 800 000	711 000	1 089 000	190 000	899 000	+1 996 000
6	1 800 000	711 000	1 089 000	190 000	899 000	+2 895 000

✦ Лойиҳа 3-йилда кирим оқимини ёпиб, 4-йилдан бошлаб тўлиқ фойдада ишлайди. Барча кўрсаткичлар тармоқ учун юкори рентабелликни таъминлайди.

8.3. Лойиҳанинг самарадорлик кўрсаткичлари

Кўрсаткич	Қиймат
Оқланиш муддати (Payback)	~3.2 йил
Чистая келгуси қиймат (NPV, @10%)	~\$850 000
Ички даромад меъёри (IRR)	~23–25%
Инвестициянинг рентабеллиги (ROI, 6 йил)	~152%
Безубыточлик нуқтаси (йиллик ҳажм)	~595 000 дона / йил (~40% кувватдан фойдаланиш)

✦ Хулоса:

Кам капитал харажатлар ва барқарор бозор талаблари шароитида лойиҳа **юкори маржиналлик (~60%)**, тез оқланиш (~3 йил) ва **барқарор пул оқимини** таъминлайди.

Ҳатто **\$1.20 / дона** оптовая нархда ҳам, таннархнинг пастлиги ва **СЭЗ** имтиёзлари ҳисобидан лойиҳа **инвестициявий жихатдан жозибадор** бўлиб қолади.

9. ЛОЙИХАНИНГ ВАЗНЛАНГАН SWOT-ТАҲЛИЛИ (СААЕ УСУЛИ)

Ушбу таҳлил СААЕ (Хитой қишлоқ хўжалиги иқтисодиёти академияси) методикаси асосида тузилган бўлиб, унда қуйидаги кўрсаткичлар асос қилинади:

- **Вазн (W)** — лойиҳа муваффақияти учун омилнинг аҳамияти (0.01–0.30),
- **Баҳо (S)** — омилнинг ифодаланиш кучи (1 — паст, 5 — юқори),
- **W × S** — лойиҳанинг инвестициявий жозибadorлигига таъсир даражаси.

9.1. SWOT-таҳлил жадвали

Категория	Фактор	Вазн (W)	Баҳо (S)	W × S
Кучли жиҳатлар (Strengths)				
Тўлиқ локализация қилинган цикл: хомашёдан кадоқлашгача	0.20	5	1.00	
Паст CAPEX + юқори маржа → тез оқланиш	0.15	5	0.75	
Сертификатланган маҳсулот (EN-71, ГОСТ, ST-1)	0.10	5	0.50	
Импорт ўрнини босиш — маҳаллий рақобатчилар заиф	0.10	4	0.40	
Заиф жиҳатлар (Weaknesses)				
Сифат назорати ва сертификацияни доимий таъминлаш зарурлиги	0.08	3	0.24	
Ўзбекистон бозори нисбатан кичик (донада ифодаланганда)	0.05	3	0.15	
Имкониятлар (Opportunities)				
Ривожлантирувчи ўйинчоқларга ички талаб жадал ўсиб бормоқда	0.10	5	0.50	
МДХ ва Марказий Осиё бозорларига рақобатсиз чиқиш имкони	0.08	5	0.40	
Хатарлар (Threats)				
Хитой ва Эрондан демпинг нархларидаги импорт	0.07	3	0.21	
Импорт хомашё учун курс ўзгарувчанлиги	0.04	3	0.12	
Ассортиментни янгилаш талаблари (дизайн, мавсумийлик)	0.03	3	0.09	
ЖАМИ	—	1.00	—	4.36

9.2. Натижани талқин қилиш

Σ(W × S) орқали интервал	Инвестициявий жозибadorлик даражаси
4.0 – 5.0	Юқори — лойиҳа устувор ва афзал
3.0 – 3.9	Ўрта — бошқариладиган хатарлар мавжуд
2.0 – 2.9	Паст — тузилмавий қайта кўриб чиқиш зарур
< 2.0	Танқидий — амалга ошириш мақсадга мувофиқ эмас

 Хулоса:

SWOT-таҳлил натижаларига кўра, лойиҳа **4.36 балл** олди, бу унинг юқори инвестициявий жозибдорлигини тасдиқлайди. Кучли жиҳатлар (локализация, хавфсизлик, тез оқланиш) хатарлардан устун келмоқда. Ички ва ташқи бозордаги ўсиш имкониятлари лойиҳанинг барқарорлигини таъминлайди.

10. ХУЛОСА, ИНВЕСТИЦИЯВИЙ ХУЛОСА ВА ТАВСИЯЛАР

10.1. Лойиҳа бўйича умумий хулоса

Экологик хавфсиз материаллардан болалар ўйинчоқларини ишлаб чиқаришни ташкил этиш бўйича мазкур лойиҳа **“Нукус” ЭИЗ ҳудудида** жойлаштирилиши кўзда тутилган. Лойиҳа замонавий, ижтимоий йўналтирилган ва иқтисодий жиҳатдан барқарор саноат ечими сифатида қуйидагиларни таъминлайди:

- маҳаллий бозор сегментини барқарор юклаш;
- импорт ўрнини босиш ва сифат / хавфсизлик бўйича реал рақобат;
- EN-71 ва ST-1 сертификатлари орқали МДХ ва МА бозорларига чиқиш;
- янги иш ўринларини яратиш ва пластик/ёғоч қайта ишлашни ривожлантириш.

10.2. Молиявий ва операцион кўрсаткичлар

Кўрсаткич	Қиймат
Инвестиция ҳажми (CAPEX)	≈ 1 900 000 АҚШ доллари
Йиллик ишлаб чиқариш ҳажми	1 500 000 дона ўйинчоқ
Ўртача оптовая нарх	\$1.20 / дона
Йиллик тушум	\$1 800 000
OPEX (тўлиқ юкламада)	\$711 440
Фойдага чиқиш бошланади	3-йилдан
Оқланиш муддати	~3.2 йил
IRR	~23–25%
NPV (@10%)	~\$850 000
Безубыточлик нуқтаси	~595 000 дона / ~40% юклама

10.3. Лойиҳанинг институционал афзалликлари

- Лойиҳа ЭИЗ / МСЗ талабларига мос ва қуйидаги имтиёзларни беради:
 - Фойда, мол-мулк ва ер солиғи **0% (3 йилгача)**;
 - Жихоз ва хомашё учун имтиёзли божхона расмийлашуви;
 - Тайёр муҳандислик инфратузилмасидан фойдаланиш.
- 8–9 ойда ишга тушириш, 3-йилгача тўлиқ қувватга чиқиш имкони.
- Ижтимоий аҳамияти: болалар учун ишлаб чиқариш, экологик ёндашув, барқарор иш ўринлари, "ўзбекча ўйинчоқ" брендини шакллантириш.

10.4. Инвестор учун тавсиялар

Йўналиш	Тавсиялар
Инвестиция стратегияси	100% хусусий капитал / шерикликда инвестиция
Ўсиш модели	Ассортимент кенгайтирилиши ва иккинчи линия ташкил этиш имкони
Сотув	Оптовиклар, ритейл, онлайн, экспорт йўналиши
Бренд	"Миллий ўйинчоқ" сифатида шахсий бренд яратиш
Хукукий шакл	ЭИЗ / МСЗ ҳудудидаги МЧЖ-резидент

✦ Лойиҳа юқори инвестициявий жозибадорлик, қисқа оқланиш муддати, ижтимоий аҳамият ва экспорт салоҳияти билан ажралиб туради.

✦ **Бизнес-режа** “Нукус” ЭИЗ дирекциясига тақдим этиш, банк молиялашувини олиш, стратегик ҳамкорлар топиш ва хусусий инвестиция жалб қилиш учун қўлланилиши мумкин.